

Beleidsplannen van het gericht marien reservaat Baai van Heist.

Geert Raeymaekers.

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

DG 5 Leefmilieu

Dienst Marien Milieu

Naast het beheer van menselijke activiteiten op zee door het verlenen van (milieu)vergunningen en machtigingen voor allerlei activiteiten en de bestrijding van verontreiniging op zee, is de federale overheid ook actief in andere hoofdstukken/dimensies van de bescherming van het marien milieu.

De Wet Marien Milieu (1999) laat de federale overheid toe om, onder andere ter uitvoering van de internationale verplichtingen (Natura 2000, Ramsar Conventie, OSPAR...) beschermde gebieden in te stellen. Op basis van deze wet is op 5 maart 2006 bij koninklijk besluit het "gericht marien reservaat" Baai van Heist ingesteld. Het betreft een gebied van 6,76 km², grenzend aan het strandreservaat "Baai van Heist" én aan de speciale beschermingszone SBZ 3 rond de haven van Zeebrugge (een Vogelrichtlijngebied, ingesteld door het koninklijk besluit van 15 oktober 2004). Het SBZ3 is een gebied van Europees belang waarvoor België door de goedkeuring van de Vogel- en Habitatrichtlijn zich geëngageerd heeft om dit gebied te beschermen en te beheren. Het gericht marien reservaat heeft een hogere bescherming dan het Vogelrichtlijngebied SBZ3 maar ook voor dit gericht marien reservaat gelden dezelfde Europese regels dat voor het Vogelrichtlijngebied (in casu art 6 van het KB).

De zandbank van Heist is meer dan alleen maar een "boeiend" fenomeen, het is ook een nieuw en uniek fenomeen. In het Belgische deel van de Noordzee vormt de zandbank van Heist immers een nieuw ontstane habitatype, namelijk "bij eb sporadisch droogvallende slikwadden en zandplaten". Dit habitatype (met code 1140 in bijlage I van de Habitatrichtlijn) behoeft volgens deze richtlijn bescherming. Het is een habitat die niet alleen als habitatype belangrijk is maar ook als gebied voor een aantal vogelsoorten en zeehonden.

Het doel van de instelling van de speciale beschermingszone SBZ3 en van het gericht marien reservaat Baai van Heist is duidelijk vermeld in de hierboven vermelde KB's. Hier wordt tijdens de presentatie op ingegaan.

Het beheer van het gericht marien reservaat is onder andere gericht op het instandhouden van de mariene habitat en zijn ecosysteemfunctie en de bescherming en de instandhouding van biotopen en leefgebieden van de beschermde vogelsoorten (*in casu* visdief en dwergmeeuw).

De instandhoudingsmaatregelen in het gericht marien reservaat zijn gebaseerd op het principe dat alle activiteiten verboden zijn behoudens een aantal wettelijke en reglementaire uitzonderingen. Dit is een omkering van het principe dat geldt in de speciale beschermingszone SBZ 3, waar alle activiteiten toegelaten zijn behoudens een aantal wettelijke en reglementaire uitzonderingen en in hoeverre deze de gunstige staat van instandhouding van de soorten of habitatypes waarvoor deze gebieden zijn aangeduid niet in het gedrang brengen. Ook werden met de gebruikers overeenkomsten afgesloten.

Het beleid richt zich dus zowel op de monitoring van de naleving van de activiteiten in het gebied als op de ecologische monitoring om te toetsen of de instandhoudingdoelstellingen van het gericht marien reservaat gehaald worden. Indien nodig wordt geadviseerd om het beleid aan te passen.

Tenslotte moet het beleid goed gecommuniceerd worden ten aanzien van de "stakeholders" (belangengroepen, gebruikers, het brede publiek...). Daarom hecht de dienst Marien Milieu van het DG Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, als bevoegde administratie, veel belang aan het overleg dat in 2008 zal plaatsvinden naar aanleiding van de bekendmaking van een voorontwerp van beleidsplan voor elk van de mariene beschermde gebieden. Dit voorontwerp moet, binnen een half jaar, uitmonden in een effectief beleidsplan, goedgekeurd door de Minister met bevoegdheid voor het mariene milieu.

Het beleid moet ook coherent zijn met de doelstellingen van het Vogelrichtlijngebied SBZ 3 als van het Duinreservaat van de Baai van Heist en Vogelrichtlijngebied in de voorhaven van Zeebrugge. Dus wordt maximaal naar overleg gestreefd met de Vlaamse Administratie.

De Zandbank te Heist ... een boeiend fenomeen

Beleidsplan Gericht Marien Reservaat Baai van Heist

Geert Raeymaekers

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

DG 5 Leefmilieu – Dienst Marien Milieu

Knokke-Heist, 19 oktober 2007

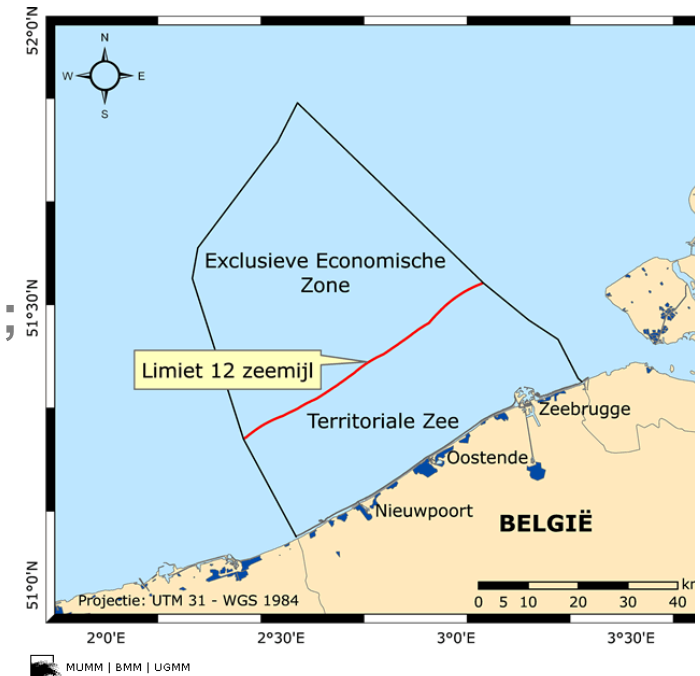

De “Dienst Marien Milieu” Een korte voorstelling

Dienst Marien Milieu (sinds 2004 – « FOD VVVL »)

- duurzaam beheer van de Noordzee;
- coördinatie van het beleid (+ internationaal);
- voorkomen en beperken van verontreiniging;
- toezicht op de impact activiteiten op zee;
- bescherming van de mariene biodiversiteit;

Samenwerking met de BMM / MUMM (« POD Wetenschapsbeleid »)

Internationale verplichtingen

Internationale overeenkomsten bepalen sterk het natuurbeleid

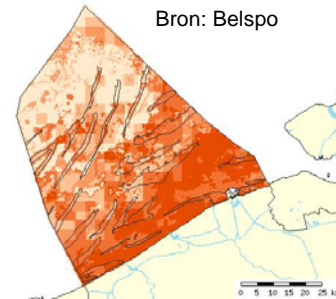
- Vogelrichtlijn (1979)
 - Habitatrichtlijn (1992)
 - Biodiversiteitsconventie (1992)
 - OSPAR
 - RAMSAR
- maar ook Kustzonebeleid, Kaderrichtlijn Water, Visserijbeleid, Kyoto, ...

Beschermde mariene gebieden

Vogelrichtlijn

- SBZ1
- SBZ2
- SBZ3

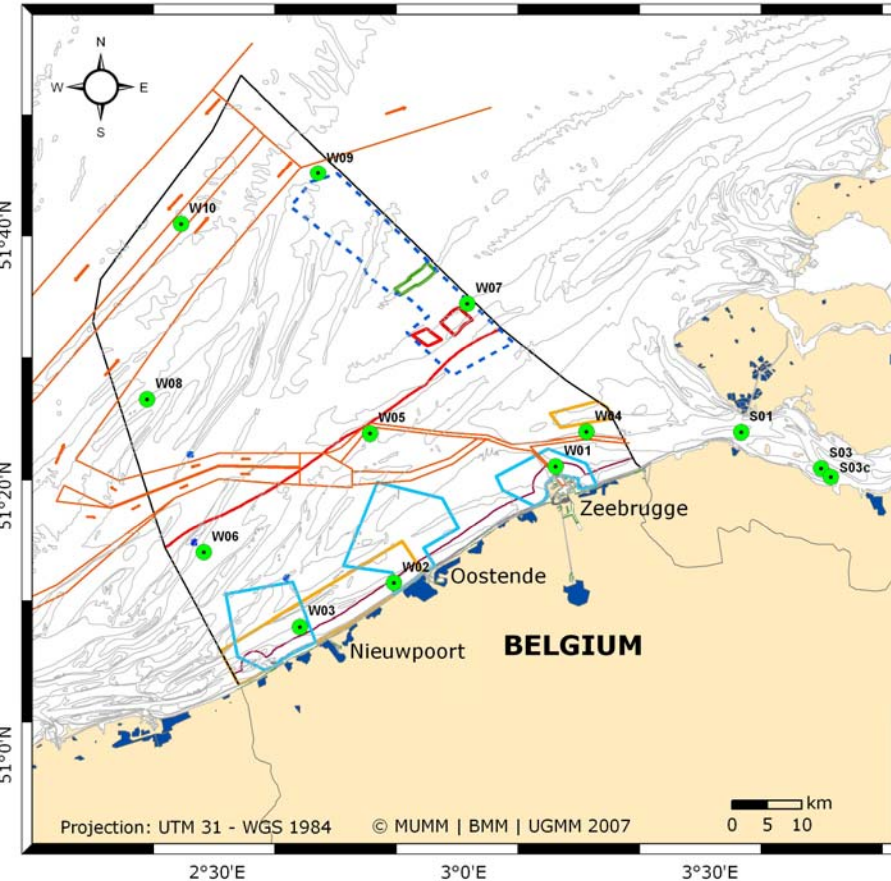

Habitatrichtlijn

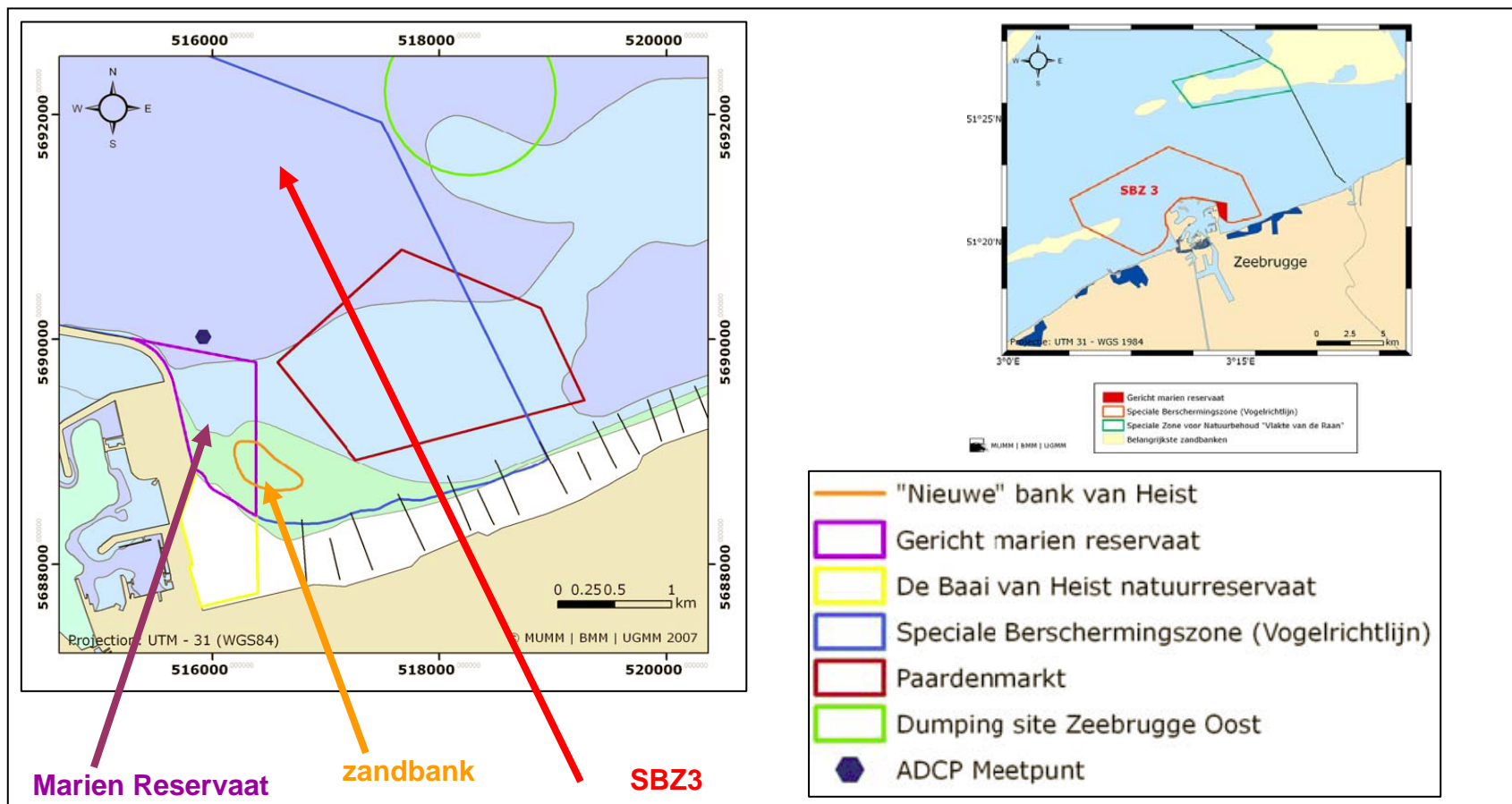
- Trapegeer Stroombank
- Vlake van de Raan

Gericht marien reservaat

- Baai van Heist

Situering

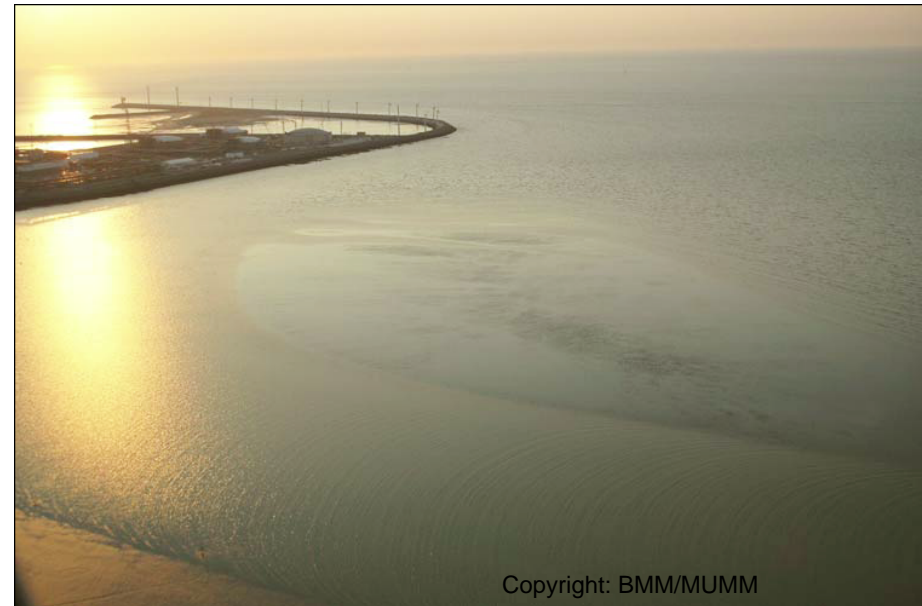
Copyright: BMM/MUMM

Baai van Heist

De zandbank van Heist Een boeiend & uniek fenomeen

- Habitatrictlijn
- nieuw habitattype
- “bij eb sporadisch droogvallende slikwadden en zandplaten”;
- ... Europese bescherming

Baai van Heist: beoogde vogelsoorten

Beoogde vogelsoorten	SBZ3 Rond de voorhaven van Zeebrugge	Gericht marien reservaat Baai van Heist
Larus minutus (dwergmeeuw)	X	X
Sterna sandvicensis (Grote stern)	X	-
Sterna hirundo (visdief)	X	X
Sterna albifrons (dwergstern)	X	-
Podiceps cristatus (fuut)	X	-

Doelstelling

Zowel SBZ3 als Gericht Reservaat Baai van Heist

- bescherming en **instandhouding** van biotopen en leefgebieden van de beschermde vogelsoorten;
- **instandhouding** en brengen van de beschermde vogelsoorten op een niveau dat beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele eisen, waarbij tevens rekening wordt gehouden met economische en recreatieve eisen;
- het **instandhouden** of brengen van een voldoende gevarieerdheid en omvang van leefgebieden voor de beschermde vogelsoorten.

Doelstelling

Gunstige staat van instandhouding voor soort (Habitatrichtlijn)

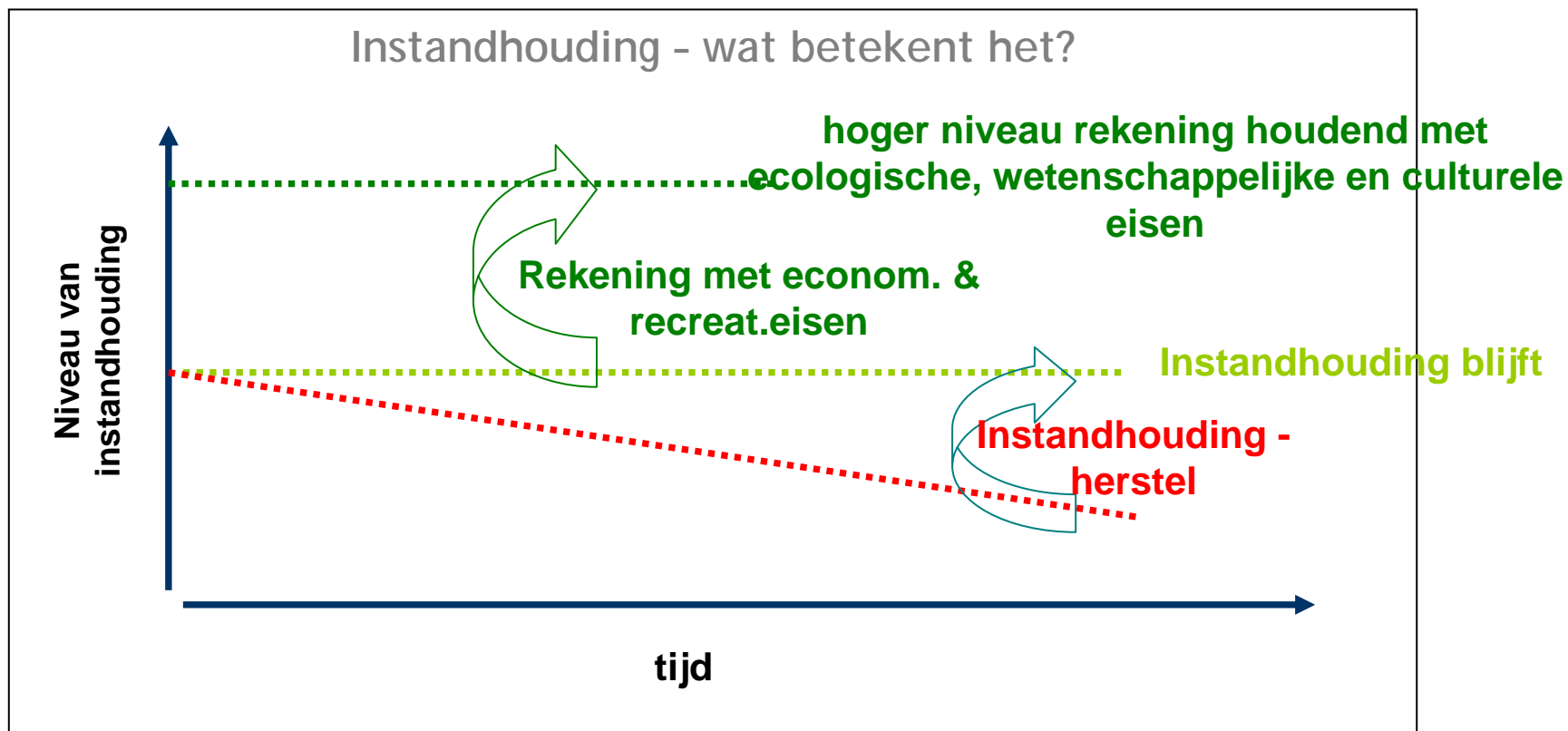
Populatiegegevens: soort blijft levensvatbare component van habitat

Natuurlijk **verspreidingsgebied** van de soort verkleint niet- ook niet binnen afzienbare tijd

Voldoende grote **habitat** blijft om de soort op lange termijn in stand te houden

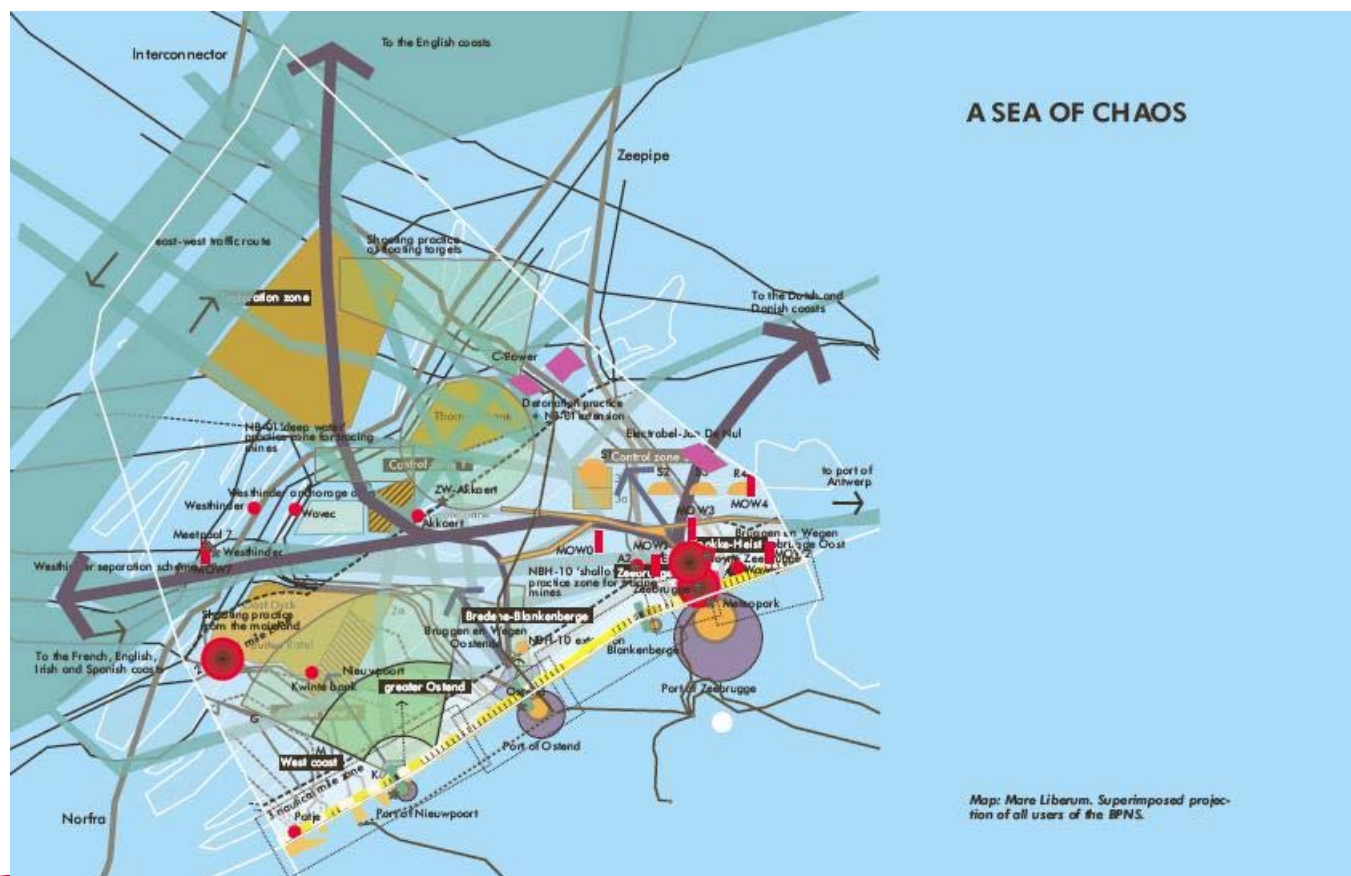

Doelstelling

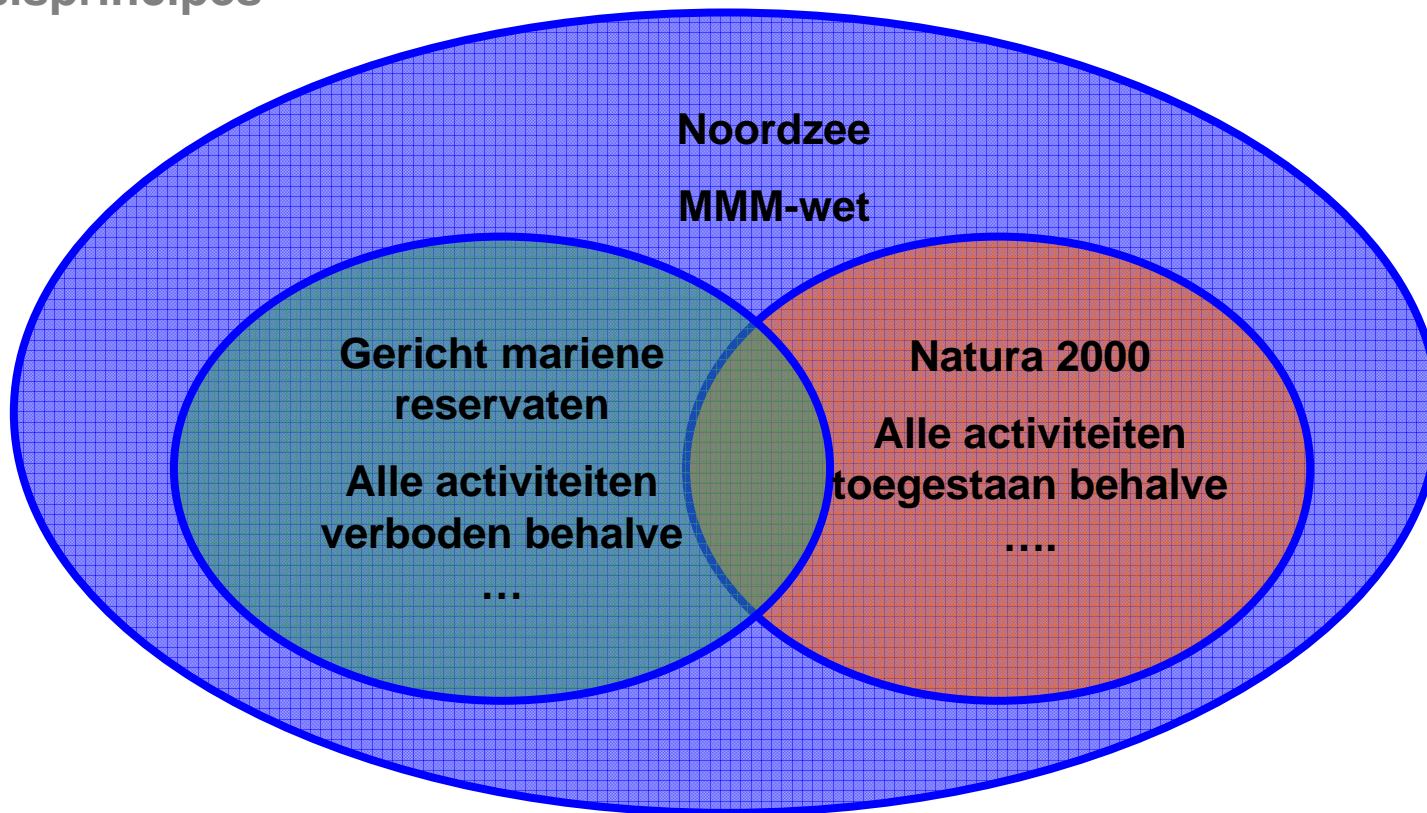
Doelstelling

Problemen bij realisatie Kansen bij realisatie

Wetgeving activiteiten

Basisprincipes

Wetgeving activiteiten

Wet Marien Milieu (wet van 29/01/99 Art 8)

Gerichte mariene reservaten: alle activiteiten verboden, behoudens deze die toegelaten zijn:

- toezicht en controle
- monitoring en wetenschappelijk onderzoek
- scheepvaart
- beroepsvisserij
- specifieke, beheer-, behoud- en herstelmaatregelen (art 9 MMM)
- militaire activiteiten (schade en milieuverstoring voorkomen)
- mits grondige motivatie kunnen activiteiten toegelaten worden die bestaande toestand niet in het gedrang brengen

.. en de wijzigingen en aanvullingen zoals beschreven in de wet van 17/09/2005)

Wetgeving activiteiten

KB instelling Natura 2000 gebieden (KB van 14 okt. 2005)

Wettelijk verboden in alle Natura 2000 gebieden (art 5 & art 10)

- activiteiten van burgerlijke bouwkunde
- industriële activiteiten
- activiteiten van publicitaire en commerciële ondernemingen
- storten van baggerspecie en inerte materialen van natuurlijke oorsprong (enkel verboden in 'Habitatrichtlijngebieden)

Bijkomend verplichting op effectenbeoordeling van plan/project (art. 6)

- significante effecten
- compenserende maatregelen
- EC informeren

Wetgeving activiteiten

KB instelling Gericht Marien Reservaat (Baai van Heist) (KB 5 maart 2006)

Toegelaten activiteiten

- leggen van kabels & pijpleidingen
- graven van sleuven & ophogen van de zeebodem
- activiteiten onder toepassingsgebied van gebruikersovereenkomst
- toegelaten activiteiten vermeld in art 8 van wet Marien Milieu (20/01/1999) en wijzigingen en aanvullingen voorzien in art 5 van wet van 17/09/05.

Deze gebruikersovereenkomsten betreffen:

- niet gemotoriseerde watersporten
- gemotoriseerde begeleiding van reddingsoperaties

Verboden activiteiten scheepvaart

Wetgeving activiteiten

KB soortenbescherming in zeegebieden Belgisch deel van de Noordzee (KB 21 dec. 2001)

- Strikte bescherming van soorten (vangen, verwonding, doding, verstoring, ..)
- Betreft soorten zoals o.a. : walvisachtigen, vinpotigen, zee-eend, sternenvogels, plevieren,
- Verboden sportvisserijactiviteiten (o.a. warrelnetten)

Gebruikersovereenkomsten

Gebruikersovereenkomsten werden in oktober 2005 afgesloten

Voor

- Gericht Marien Reservaat Baai van Heist
- Vogelrichtlijngebied SBZ3

Met

- Verbond Vlaamse Watersportverenigingen
- Vlaamse Yachting Federatie
- Federatie van Belgische Nautische Bedrijven (Nautibel)
- Federatie van de Vlaamse Nautische Bedrijven (Nautiv)
- Vlaamse Vereniging van Hengelsport Verbonden

Belang

- vergroting van het maatschappelijk draagvlak
- integratie van belangenverenigingen in het beleid
- gezamenlijk proces van gebruikersovereenkomsten en beleidsplannen

Beleidsplannen

Beleidsplannen en gebruikersovereenkomsten zijn wettelijk verplicht (KB 14 oktober 2005)

Wat is wettelijk voorzien in de beleidsplannen?

- informatie over en beoordeling van beschermingsmaatregelen;
 - informatie over en beoordeling van gebruikersovereenkomsten;
 - resultaten van de monitoring
-
- *herziening van de van toepassing zijnde bescherming*
 - *instelling van nieuwe beschermde gebieden*

Wat is de planning?

- ontwerpbeleidsplannen – april 2008
- overlegprocedure is voorzien
- formele goedkeuring door de bevoegde Minister – oktober 2008

Geïntegreerde visie

- SBZ3
- Vlaams Reservaat Baai van Heist
- Geïntegreerd Kustzoneoverleg

aandachtpunten

- overleg structureren
- communicatie / sensibilisering

- definitie “gunstige staat van instandhouding”
- maatregelen effectief opvolgen, rapporteren, en integreren in het beleid
- Monitoring van beschermde gebieden
- Middelen plannen

Dank voor uw aandacht

